

Izvještaj

Davorin Ćuti

MOĆ IDEJA:

**INTERDISCIPLINARNI SIMPOZIJ POSVEĆEN 30. GODIŠNJICI SMRTI MICHELA
FOUCAULTA (1926.-1984.), 3. 6. 2014., OSIJEK**

Udruga diplomiranih studenata Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Osijeku (Alumni FFOS), organizirala je (Organizacijski odbor simpozija činili su: Davorin Ćuti, Zvonimir Glavaš i Luka Pejić) jednodnevni simpozij posvećen 30-oj godišnjici smrti francuskog filozofa Michela Foucaulta. Simpozij je održan 3. lipnja 2014. na Filozofskom fakultetu Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, a na njemu su izlagali Dinko Župan, Kristina Peternai Andrić, Marijan Krivak, Krešimir Petković i Žarko Paić. Uz izlaganja, na skupu su predstavljene i dvije knjige – *Povijest seksualnosti* Michela Foucaulta i *Sloboda bez moći: Politika u mreži entropije* Žarka Paića, dok je nakon promocije navedenih naslova uslijedila projekcija poznate TV debate Noama Chomskog i Michela Foucaulta iz 1971. godine, uz raspravu zainteresirane publike.

Sama izlaganja bila su podijeljena u dva bloka odijeljena predstavljanjem knjiga i video-projekcijom. U prvom bloku izlagali su Dinko Župan s Hrvatskog instituta za povijest – Podružnice za povijest Slavonije, Srijema i Baranje te Kristina Peternai Andrić s Odsjeka za hrvatski jezik i književnost Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Osijeku. Otvarajući radni dio simpozija, Župan je u svome izlaganju naslovljenom »Foucaultova teorija moći i odgojno-obrazovni sustavi« pokazao kako se Foucaultova teorija moći može primijeniti u analizi odgojno–obrazovnih i pedagoških diskursa. Foucaultov koncept moći koristan je u analizi vladajućih hegemonijskog diskursa koji unutar odgojno-obrazovnih sistema proizvode i konstruiraju poželjne identitete u skladu s vladajućim režimom istine.

Drugo izlaganje u prvome bloku bilo je ono Kristine Peternai Andrić naslovljeno »Onkraj biografije: Portreti Michela Foucaulta u fikcionalnom diskurzu«. Peternai Andrić ukazala je na to da je nekonvencionalan i uzbudljiv život Michela Foucaulta potakao neke od književnika toga doba da u okvirima historiografske metafikcije ispišu portret francuskog filozofa na jednako tako nekonvencionalan način. Najpoznatiji književni portreti u kojima je književna kritika prepoznala lik Michela Foucaulta oni su koje su napisali Didier Eribon, Betsy Wing, David Macey i James Miller.

Fotografija 1. *Kristina Peternai Andrić*

(fotografirao: Ivar Wershansky)

Nakon završetka prvog bloka uslijedila su predstavljanja spomenutih novih izdanja tematski povezanih s Foucaultovom obljetnicom; knjiga *Povijest seksualnosti* Michela Foucaulta, u izdanju Domina i prijevodu Zlatka Wurzberga, te *Sloboda bez moći: Politika u mreži entropije* Žarka Paića, u izdanju Bijelog vala. Knjige su predstavili Željko Senković s Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Osijeku, Krešimir Petković s Fakulteta političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu, Marijan Krivak Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Osijeku, te Žarko Paić s Tekstilno-tehnološkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Ubrzo nakon predstavljanja knjiga uslijedilo je prikazivanje spomenute TV debate (Chomsky vs. Foucault).

Fotografija 2. Predstavljanje knjiga

(fotografirao: Ivar Wershansky)

Drugi programski blok simpozija otvorio je Krešimir Petković s izlaganjem naslovljenim »Foucault, politička moć i kažnjavanje«. U svom je izlaganju Petković istaknuo dvije problematike koje upućuju jedna na drugu, a to su funkcija moći i genealogija povijesti kaznene politike. Odnos tih dviju stavki, pokazao je Petković, kreće se u tom smjeru da vrsta moći uvjetuje modalitet kažnjavanja, gdje se dolazi do postavljanja terena za oblikovanje kaznene politike koja je nerazdvojna od političke moći.

Sljedeće izlaganje Marijana Krivaka bilo je naslovljeno »Filozofija i politika: O istoznačnosti filozofirajućeg s vladajućim subjektom«. Krivak se u svome predavanju pozabavio Foucaultovom analizom dvaju integracijskih momenata odnosa politike i filozofije u kojoj Foucault za primjer uzima Platona i kinika Diogena. S jedne strane, Platon se usredotočuje na dušu vladara, dok se s druge strane nalazi stav kinika Diogena koji odnos filozofije prema politici stavlja na javno mjesto (agoru).

Konačno, posljednje izlaganje na simpoziju održao je Žarko Paić, s temom »Pitanje o prosvjetiteljstvu: Foucault i kritika moderne«. U izlaganju je autor nastojao otvoriti pitanje o Foucaultovom razumijevanju prosvjetiteljstva i kritici moderne. U središtu su se izlaganja našle humanističke znanosti, koje se u modernom dobu konstituiraju kao veza moći i znanja. Ono što Paić ističe kao osnovnu tezu jest da se između Foucaultove kritike prosvjetiteljstva i

one u radovima Frankfurtske škole nalazi pukotina u pojmu subjekta, jer konstrukcija subjekta »odozgo« i subjekta »odozdo« završava kao sloboda bez moći. Rečeno nas vodi do pitanja o »modernom subjektu«, odnosno o mogućnosti takvog subjekta ukoliko prosvjetiteljstvo vidimo kao povijest jednog sistemskog ludila.

Fotografija 3. Žarko Paić

(fotografirao: Ivar Wershansky)

Osvrćući se na cjelokupan događaj, možemo zaključiti da je čitav simpozij, a osobito radovi izloženi na njemu, pokazao kako je i trideset godina nakon Foucaultove smrti rasprava o temama koje obuhvaća njegov diskurs i dalje aktualna. Michel Foucault, tj. njegova misao sadržana u brojnim člancima, knjigama i seminarima, stoga nesumnjivo zaslužuje ne samo važno mjesto u »povijesti misaonih sustava«, nego i daljnje kontinuirano, aktivno bivanje u fokusu istraživačke djelatnosti brojnih društveno-humanističkih disciplina.

Doprinoseći tome, Alumni klub Filozofskog fakulteta u Osijeku kao svojevrsan nastavak obilježavanja tridesete godišnjice smrti tog nedvojbeno utjecajnog francuskog mislioca priprema i objavu zbornika radova izloženih na održanom simpoziju.